

Programmaplan invoering Omgevingswet

2^e helft 2019 & 2020

Bron: www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Inhoudsopgave

Waar doen we het voor?	2
Opgedane lessen.....	4
context	4
actie	5
resultaat	5
Wanneer zijn we eind 2020 tevreden?.....	6
Wat is het belangrijkste wat we komende tijd willen bereiken?	7
2 ^e helft 2019	7
augustus	7
september	7
oktober	8
november.....	8
december	9
Financiële paragraaf voor het jaar 2019.....	9
implementatiejaar 2020	10
1 ^e kwartaal 2020	10
2 ^e kwartaal 2020	11
3 ^e kwartaal 2020	11
4 ^e kwartaal 2020	12
Financiële paragraaf voor het jaar 2020	12
Minimale set aan afspraken	13
Bijlage 1: wijzigingen t.o.v. vastgesteld programmaplan.....	14
Bijlage 2: opdrachten programmavisie in relatie met dit programmaplan	16

Waar doen we het voor¹?

Op 1 januari 2021 treedt de Omgevingswet in werking. De regels voor ruimtelijke plannen veranderen om:

- **meer ruimte te creëren voor ontwikkeling.** Daardoor sluit de wetgeving meer aan op huidige en toekomstige ontwikkelingen en de complexe vraagstukken zoals klimaatverandering, biodiversiteit en duurzaamheid.
- **meer samenhangende regelgeving.** Veel huidige wetgeving is sectoraal opgesteld en de Omgevingswet moet meer samenhang scheppen tussen de verschillende sectoren.

Bij de invoering van de Omgevingswet binnen onze gemeente zijn we met onze ambities zoals genoemd in de *Programmavisie invoering Omgevingswet* (Voorschoten 15 november 2018 en Wassenaar 18 december 2018) dicht bij de verbeterdoelen van de Omgevingswet gebleven. Op deze manier willen we nu en in de toekomst ontwikkelingen in de fysieke leefomgeving stimuleren, zetten we de inwoner/initiatiefnemer en vertrouwen centraal. De komst van de Omgevingswet moet:

- het gebruiksgemak verhogen;
- een integrale benadering stimuleren;
- een actieve aanpak stimuleren;
- processen versnellen en verbeteren.

De Omgevingswet vraagt naast digitalisering van informatie via het Digitaal Stelsel Omgevingswet en het invullen van de kerninstrumenten (omgevingsvisie, omgevingsplan, omgevingsprogramma en omgevingsvergunning) bovendien om een andere manier van werken:

- **Regionale samenwerking** vraagt om samenwerken in de keten en in de regio met andere overheden en externe partijen.
 - o inhoud: met andere overheden het gesprek met elkaar voeren om te weten voor welke gemeenschappelijke opgave men staat.
Vragen die hierbij helpen:
 - Hoe gaan we om met maatschappelijk gedeelde opgaven bij de uitvoering van de kerninstrumenten en de doelen van de Omgevingswet, inclusief digitaal stelsel?
 - o proces: afspraken over werkwijze rond samenwerking en over resultaten en doorontwikkeling.
Vragen die hierbij helpen:
 - Hoe gaan we dit met elkaar doen?
 - Hoe realiseren we heldere werkprocessen en afspraken?
 - Hoe houden we de werkprocessen en afspraken geldend?
 - o relatie: het gaat hierbij om de vraag welke rol iedereen speelt en welke belangen er spelen.
Dit vraagt om:
 - kennis van elkaars rol en positie
 - begrip voor elkaars belangen
 - openheid en vertrouwen
- **Integraal of samenhangend werken** gaat om het bijeen brengen van allerlei verschillende onderwerpen, perspectieven en belangen om daar vervolgens in samenhang een afweging in te maken. Dit vraagt om een open blik, ontschotten van beleid en samenwerken.
- **Participatie onder de Omgevingswet** gaat over een ander samenspel met inwoners, bedrijven en andere belanghebbenden. Het moet bevorderen dat goede ideeën gelijk op tafel komen, bestuurders betere besluiten kunnen nemen en initiatieven uit de samenleving een plek krijgen.

¹ bronnen: www.platform31.nl en www.aandeslagmetdeomgevingswet.nl

Wat merken onze inwoners van de nieuwe wet?

- de regels worden minder en overzichtelijker;
- alle regels (van de verschillende overheden) zijn terug te vinden in één digitaal loket;
- er hoeft maar één vergunning te worden aangevraagd bij het starten van een activiteit/project. Ook als meerdere overheden hierbij betrokken zijn;
- na aanvraag van een vergunning weet de inwoner sneller waar hij/zij aan toe is;
- in één oogopslag kan de inwoner zien welke plannen en regels er zijn;
- er komt meer ruimte voor eigen initiatief;
- inwoners worden vroegtijdig betrokken bij onze plannen en plannen van inwoners/initiatiefnemers.

Opgedane lessen

Soms moet je even tijd nemen voor bezinning en reflectie. Voor het zomerreces is dat gebeurd door het programma invoering Omgevingswet over de periode 2017 en 2018 te evalueren. Daarnaast zijn er in 2019 diverse analyses uitgevoerd of worden nog uitgevoerd waaruit we al lessen kunnen trekken.

Aan de hand van het bewust stilstaan bij context, actie en resultaat geven we hieronder in het kort de opgedane lessen weer.

context

Meer informatie over de Omgevingswet bekend

Landelijk wordt steeds meer duidelijk over de wet- en regelgeving vallend binnen de Omgevingswet. Deze informatie kan gebruikt worden bij de implementatie van de Omgevingswet. Het Digitaal Stelsel Omgevingswet kent nog vele onduidelijkheden, maar inmiddels is er wel een oefenomgeving gecreëerd voor gemeenten om te oefenen met toepasbare regels. Binnen de werkorganisatie wil men hieraan deelnemen.

Ketenpartners in beweging

Ketenpartners, zoals de GGD en Omgevingsdiensten participeren al mee in de regionale programmamanagers/projectleiders overleggen. Na een tijd van praten over de implementatie van de Omgevingswet en van elkaar leren is nu een periode aangebroken dat in het teken staat van het maken van samenwerkingsafspraken. Sommige ketenpartners hebben bij de gemeenten al gevraagd om een gesprek.

Voorschoten en Wassenaar blijven zelfstandige gemeenten

Gemeenten Voorschoten en Wassenaar hebben uitgesproken zelfstandig te blijven. Als gevolg hiervan wordt op dit moment onderzoek uitgevoerd naar de manier waarop deze zelfstandigheid verder vorm krijgt gezien de maatschappelijke opgaven die beide gemeenten hebben. De uiteindelijke vorm kan consequenties hebben voor de manier waarop het ambtelijk apparaat is georganiseerd en daarmee ook voor de wijze waarop de Omgevingswet verder binnen de organisatie wordt geïmplementeerd. Inmiddels is binnen beide gemeenten een rapport opgeleverd over de wijze waarop je zelfstandig kunt blijven en zijn de eerste stappen gezet naar de vraag wat betekent dit voor de werkorganisatie en daarmee ook de vraag wat betekent dit voor de implementatie van de Omgevingswet.

Lessen die uit de *Programmaevaluatie invoering Omgevingswet 2017-2018*

In juni 2019 is de *Programmaevaluatie invoering Omgevingswet 2017-2018* uitgevoerd. De belangrijkste conclusies nemen we mee in deze herijking van het programmaplan.

- **Flexibele werkwijze**

De implementatie van de Omgevingswet vraagt om een flexibele werkwijze. Daarom hanteren we ook in 2019 en 2020 de agile gedachtengoed en scrum framework. Op deze manier kan snel op ontwikkelingen, nieuwe kennis, wensen, inzichten en veranderingen in de buitenwereld worden ingespeeld.

- **Huidige vraagstukken als bouwsteen voor de Omgevingswet**

Het is belangrijk om ons te realiseren dat de inwerkingtreding van de Omgevingswet er sneller aankomt dan je denkt. Om ons effectief en efficiënt voor te bereiden op de Omgevingswet is het wenselijk dat huidige taken en werkzaamheden zoveel mogelijk voorsorteren op de wet. Dat betekent ook dat het belangrijk is te weten welke vraagstukken vanuit o.a. de uitwerking coalitieakkoord worden opgepakt en vanaf de inwerkingtreding van de Omgevingswet eronder vallen. Het heeft consequenties als deze vraagstukken op de huidige manier worden opgepakt en niet vanuit de bedoeling van de Omgevingswet. Er komt daarom een overzicht van vraagstukken/onderwerpen die een raakvlak hebben met de Omgevingswet en consequenties als deze niet voorbereidend op de Omgevingswet worden opgepakt. Hierbij is het ook noodzakelijk om de kennis op zowel ambtelijk als bestuurlijk niveau te blijven vergroten.

- **Van wat moeten we doen naar hoe gaan we het doen & wie gaat het doen**

De 2^e helft 2019 en heel 2020 staan veel meer in het teken van *hoe gaan we het doen en wie gaat het doen*. Hierbij is het belangrijk om de samenwerking intern (medewerkers, college, raad), met onze ketenpartners, met buurgemeenten en met inwoners goed mee te nemen bij de verdere implementatie. Wie betrek je wanneer, op welke manier en wat verwacht je dan van elkaar. Dit doen we onder andere aan de hand van simulaties.

- **Geleerde lessen vanuit projecten en regionale samenwerking vormen onderdeel bij de implementatie Omgevingswet**

Tijdens het uitvoeren van projecten/trajecten (bijvoorbeeld dorpshaven/Segaar arsenaal, structuurvisie) en vanuit de regionale samenwerking o.a. Hart van Holland hebben we geleerd. Deze opgedane lessen worden gebruikt bij de verdere implementatie van de wet. Zo nemen we de geleerde lessen mee in de simulatie en analyse houding en gedrag (werkwijze, rollen, vaardigheden) om concrete stappen te kunnen zetten en de geleerde lessen verder in de praktijk te brengen. Inhoudelijke resultaten vormen waar mogelijk een bouwsteen bij de invulling van de kerninstrumenten (omgevingsvisie, omgevingsplan, eventueel omgevingsprogramma)

- **Niet altijd direct tastbare resultaten bij de implementatie Omgevingswet**

De implementatie van de Omgevingswet levert niet altijd direct tastbare resultaten op. Er is en wordt veel onderzoek verricht om uit te zoeken wat we moeten doen en hoe we het gaan doen. We leren echter ook van het proces dat we lopen om uiteindelijk de kennis en vaardigheden op te doen die nodig zijn om vanaf 1 januari 2021 met de wet te kunnen werken. Dat vraagt om een andere manier van aansturen om meer regie te houden op het proces om te komen tot een resultaat.

Herijking programmaplan (vervolgstrategie implementatie)

Zoals aangekondigd in de informatiebrief van 9 juli 2019 jongstleden met betrekking tot de *Programmaevaluatie invoering Omgevingswet 2017-2018* is het programmaplan invoering Omgevingswet 2019-2020 herijkt. Hiervoor hebben we gebruik gemaakt van de lijst minimale en geadviseerde acties van de VNG, de lessen die we hebben geleerd vanuit de programmaevaluatie en de conclusies uit de financiële impactanalyse Omgevingswet. Daarnaast zijn waar nodig landelijke, regionale en lokale ontwikkelingen meegenomen. Bij de herijking hebben we een prioritering gemaakt, waarbij onze eerste focus 1-1-2021 is.

actie

Zoals onder context aangegeven komen we uit een periode met veel analyses en weinig zichtbare resultaten. Vanaf de tweede helft 2019 gaan medewerkers, bestuur, ketenpartners en waar mogelijk onze inwoners met elkaar aan de slag bijvoorbeeld door deelname aan zelfgeorganiseerde dan wel landelijke simulaties of oefenomgevingen. Daarnaast gaan we ook door met minder zichtbare activiteiten om er bijvoorbeeld voor te zorgen dat we de dienstverlening op peil kunnen houden.

Om op 1 januari 2021 aan de minimaal wettelijke vereisten te voldoen zetten we in de tweede helft 2019 het werkproces vergunningen centraal. Resultaten hebben dan ook betrekking op vragen als: op welke manier lukt het ons als gemeente om binnen 8 weken een vergunning af te geven, welke afspraken hebben we nodig tussen gemeente & ketenpartners, over welke informatie moet de inwoner op 1 januari 2021 kunnen beschikken.

resultaat

We blijven de flexibele werkwijze hanteren om tijdig op ontwikkelingen in te kunnen spelen. Dat betekent ook dat we voor de maanden in 2019 vrij duidelijk per maand de resultaten kunnen weergeven en we in 2020 globalere resultaten per kwartaal hanteren. Per kwartaal wordt een nieuwe doorkijk van maandresultaten gemaakt. Deze te behalen resultaten worden samen met de belangrijkste stakeholders per thema (regionale samenwerking, kerninstrumenten, DSO & dienstverlening, organisatie en communicatie & participatie) benoemd, waarbij ook duidelijk wordt waar een resultaat aan moet voldoen. De behaalde resultaten zullen zo breed mogelijk worden gedeeld, zodat éénieder hiervan kennis kan nemen. Ook de geleerde lessen tijdens het proces om tot een resultaat te komen worden gedeeld. De focus tot 1 januari 2021 ligt op wat er minimaal nodig is om aan de Omgevingswet te voldoen. Zoals eerder gezegd, hebben we hierbij gebruik gemaakt van de lijst minimale en geadviseerde acties van de VNG. Voor de periode vanaf 1 januari

2021 volgt een vervolgaanpak. Immers de transitieperiode voor de implementatie van de Omgevingswet loopt door tot 31 december 2028.

Wanneer zijn we eind 2020 tevreden?

Als gemeente zijn we eind 2020 tevreden als:

- A. (Regionale samenwerking) we weten hoe we samenwerken met onze ketenpartners onder de Omgevingswet;
- B. (Kerninstrumenten) we een omgevingsvergunning binnen 8 weken kunnen afgeven en afwijkingsplannen kunnen faciliteren;
- C. (DSO & dienstverlening) het huidige niveau van dienstverlening behouden blijft en we aangesloten zijn op het landelijke deel van het digitaal stelsel;
- D. (organisatie) het bestuur en de ambtenaren over kennis en vaardigheden beschikken om te kunnen werken vanuit de bedoeling van de Omgevingswet;
- E. (communicatie & participatie) onze inwoners op een begrijpelijke en betrouwbare manier over informatie kunnen beschikken over de Omgevingswet en onze inwoners zijn betrokken bij de implementatie.

Bovengenoemde doelen zijn gebaseerd op de lijst minimale en geadviseerde acties van de VNG (versie 18 juni 2019)

Wat is het belangrijkste wat we komende tijd willen bereiken?

Voor de periode augustus t/m december 2019 zijn de resultaten per maand opgenomen. Voor het jaar 2020 zijn de resultaten per kwartaal genoemd. Verdere concretisering van kwartaalresultaten gebeurt op basis van eerder behaalde resultaten en (landelijke, regionale dan wel lokale) ontwikkelingen. Let wel de maand geeft aan welk resultaat wanneer klaar moet zijn, maar niet de activiteiten die nodig zijn om dat resultaat te behalen. De in dit hoofdstuk genoemde resultaten zijn gebaseerd op de lijst minimale en geadviseerde acties van VNG (versie 18 juni 2019).

2^e helft 2019

augustus

Thema	Resultaat	ambtelijk/ bestuurlijk/ ketenpartners/ inwoners	gerealiseerd
C. DSO & dienstverlening	Afspraken met adviesbureau in kader van gap-analyse Digitaal Stelsel Omgevingswet	ambtelijk	ja
Programmamanagement	Concept rapport financiële impactanalyse Omgevingswet gedeeld met ambtelijk & bestuurlijk opdrachtgever(s), gemeentesecretarissen en programmateam	bestuurlijk	Ja
	Programmarapportage najaarsnota 2019	ambtelijk/ bestuurlijk	ja

september

Thema	Resultaat	ambtelijk/ bestuurlijk/ ketenpartners/ inwoners	gerealiseerd
B. Kerninstrumenten	Geformuleerde opdracht voor het offertetraject voor een kennissessie over de kerninstrumenten Omgevingswet	ambtelijk	ja
C. DSO & dienstverlening	Nieuwsbericht op intranet over interviews voor gap-analyse	ambtelijk	ja
	Adviesbureau heeft inzicht op basis van interviews over de huidige systemen, processen, etc. die van belang zijn voor het DSO	ambtelijk	Deels, er vinden op 1 oktober nog interviews plaats
D. Organisatie	Opdracht is vertaald naar een ingerichte simulatie	ambtelijk/ bestuurlijk	ja
	Opdracht is verstrekt aan externe ondersteuning voor de simulatie	ambtelijk	ja
E. Communicatie & participatie	Communicatieplan/kalender (interne communicatie)	ambtelijk	ja
	Programma-opzet Kick-off (dag van de Omgevingswet)	ambtelijk	ja
Programmamanagement	Collegevoorstel en informatiebrief impactanalyse Omgevingswet	bestuurlijk	ja
	Concept programmaplan 2 ^e helft 2019 – 2020 besproken met portefeuillehouders (Herijking: prioritering te behalen resultaten/vervolgstrategie)	ambtelijk	Ja, bestuurlijk traject in oktober/november 2019

oktober

Thema	Resultaat	ambtelijk/ bestuurlijk/ ketenpartners/ inwoners
A. Regionale samenwerking	Ontwikkelteam en themaverantwoordelijke regionale samenwerking zijn bekend	ambtelijk
	Opzet voor gesprekken met ketenpartners	ambtelijk
	Een ontwikkelteam regionale samenwerking onder leiding van een themaverantwoordelijke is gestart	ambtelijk
B. Kerninstrumenten	Medewerkers beschikken op basis van de kennissessie kerninstrumenten inzicht over: <ul style="list-style-type: none"> - wat de kerninstrumenten zijn - in welk instrument zijn of haar vakgebied terugkomt 	ambtelijk
	Handreiking beleidsinventarisatie ten behoeve van de kerninstrumenten	ambtelijk
	Lijst van onderwerpen in <i>uitwerking coalitieakkoord</i> in relatie tot de Omgevingswet (inclusief consequenties) voor gemeentesecretarissen, bestuur, management en medewerkers	ambtelijk/ bestuurlijk
	Vragenlijst beschikbaar voor het gesprek over hoe onderwerpen al als bouwsteen voor de Omgevingswet kunnen dienen	ambtelijk
	Handvatten voor doorontwikkeling Integraal Afstemmingsoverleg (IAO) door deelname aan de regionale omgevingstafel (workshop en simulatie vanuit VNG)	ambtelijk
	Voorstel inrichting werkproces Omgevingsvergunning	ambtelijk
	Gevisualiseerde routekaart omgevingsvisie	ambtelijk/ bestuurlijk
C. DSO & dienstverlening	Concept gap-analyse opgeleverd door adviesbureau	ambtelijk
	Visie op de toepasbare regels	ambtelijk
E. Communicatie & participatie	Vlog/filmpje Omgevingswet (interne communicatie)	ambtelijk
	Websites gemeenten bevatten algemene informatie voor inwoners over Omgevingswet	ambtelijk
Programmamanagement	Periodieke update programmaplaning	ambtelijk/ bestuurlijk
	Collegevoorstel en informatiebrief programmaplan 2 ^e helft 2019 – 2020	bestuurlijk

november

Thema	Resultaat	ambtelijk/ bestuurlijk/ ketenpartners/ inwoners
A. Regionale samenwerking	Opzet voor gesprekken met ketenpartners	ambtelijk
B. Kerninstrumenten	Medewerkers hebben een overzicht gemaakt van beleid in relatie tot Omgevingswet d.m.v. de <i>week v.d. beleidsinventarisatie i.r.t. Omgevingswet</i>	ambtelijk
	Overzicht welk beleid (huidige & nieuwe onderwerpen) in welk kerninstrument terecht komt voor het bestuur	ambtelijk/ bestuurlijk
C. DSO &	Overzicht deelprojecten	ambtelijk

dienstverlening	Deelprojecten zijn besproken met de stakeholders	ambtelijk/ ketenpartners/ bestuurlijk
D. Organisatie	Simulatie houding en gedrag uitgevoerd: - 1 in Voorschoten - 1 in Wassenaar	ambtelijk/ bestuurlijk/ ketenpartners/ inwoners
	Opleidingsdoelen en plannen voor bestuur en medewerkers op basis van simulatieopbrengst	ambtelijk/ bestuurlijk
E. Communicatie & participatie	Vlog/filmpje Omgevingswet (interne communicatie)	ambtelijk
	Nieuwsbrief Omgevingswet	ambtelijk
	Dag van de Omgevingswet (Kick-off)	ambtelijk
Programmamanagement	Periodieke update programmaplaning	ambtelijk/ bestuurlijk

december

Thema	Resultaat	ambtelijk/ bestuurlijk/ ketenpartners/ inwoners
A. Regionale samenwerking	Eerste opbrengsten gesprekken met (keten)partners gedeeld met BO - Voorschoten: regio Holland Rijnland - Wassenaar: regio Haaglanden	ambtelijk
B. Kerninstrumenten	Advies overgangsrecht kansen en risico's	ambtelijk
	Kennis over de toepasbare regels d.m.v. de training 'Toepasbare regels' van VNG	ambtelijk
C. DSO & dienstverlening	Vastgestelde deelprojecten DSO	ambtelijk/ bestuurlijk
D. Organisatie	Opleidingskosten en tijdsinvestering is bekrachtigd	ambtelijk
E. communicatie & participatie	Individuele afspraken gemaakt met medewerkers over opleidingen/trainingen	ambtelijk
	Vlog/filmpje Omgevingswet (intern communicatie)	ambtelijk
Programmamanagement	Periodieke update programmaplaning	ambtelijk/ bestuurlijk

Financiële paragraaf voor het jaar 2019

In het vastgestelde *Programmaplan invoering Omgevingswet 2019-2020* is per gemeente een budget geraamd voor extra capaciteit, externe ondersteuning/advisering en een regionale bijdrage (Hart van Holland): € 556.843.

Door de herijking van het programmaplan verwachten we voor externe capaciteit, externe ondersteuning/advisering en een regionale bijdrage in de tweede helft 2019 per gemeente nog een bedrag van € 200.000 nodig te hebben. Voor de eerste helft 2019 (peildatum 29 juli 2019) is het volgende uitgegeven: € 25.157.

Dit betekent dat de eerdere raming van € 556.843 door temporisering van de activiteiten niet in zijn geheel gebruikt zal worden. Op basis van bovenstaand wordt verwacht aan het eind van 2019 te hebben uitgegeven: € 25.157 + € 200.000 = € 225.157.

implementatiejaar 2020

1^e kwartaal 2020

Thema	Resultaat	ambtelijk/ bestuurlijk/ ketenpartners/ inwoners
A. Regionale samenwerking	Afspraken werkprocessen Omgevingswet met (keten)partners (zie ook bij kerninstrumenten)	ambtelijk/ bestuurlijk/ ketenpartners
	Afspraken rollen en verantwoordelijkheden Omgevingswet met (keten)partners	ambtelijk/ bestuurlijk/ ketenpartners
	Afspraken uitwisseling gegevens (in kader DSO) met (keten) partners	ambtelijk/ bestuurlijk/ ketenpartners
	Afspraken nieuwe bodemtaken	ambtelijk/ bestuurlijk/ ketenpartners
	Afspraken grensoverschrijdende thema's vb. lucht, energie, water, gezondheid met (keten)partners	ambtelijk/ bestuurlijk/ ketenpartners
B. Kerninstrumenten	Per vakgebied inhoud op orde (op basis van de beleidsinventarisatie)	ambtelijk/ bestuurlijk
	Afspraken werkproces omgevingsvergunning	ambtelijk/ bestuurlijk/ ketenpartners
	Rapport: analyse (wat-vraag) werkproces omgevingsplan	ambtelijk
	Rapport: analyse (wat-vraag) werkproces omgevingsvisie	ambtelijk
	Afspraken werkprocessen omgevingsplan en omgevingsvisie (zie ook bij regionale samenwerking)	ambtelijk/ bestuurlijk/ ketenpartners
	Overgangsrecht: strategie "ingroeimodel"	ambtelijk/ bestuurlijk
	Ervaring opgedaan door te oefenen met toepasbare regels (oefenomgeving VNG)	ambtelijk
C. DSO & dienstverlening	<i>Vulling van de deelprojecten gebeurt vanaf december 2019</i>	
D. Organisatie	Incompany training uitgevoerd ten behoeve van competentieontwikkeling Omgevingswet	ambtelijk/ bestuurlijk
E. Communicatie & participatie	Participatieafspraken/procedure omgevingsvergunning	ambtelijk/ bestuurlijk/ inwoners
Programmamanagement	Periodieke update programmaplanning	ambtelijk/ bestuurlijk
	Programmarapportage in Voorjaarsnota	ambtelijk/ bestuurlijk
	Programma Omgevingswet in de jaarrekening	ambtelijk/ bestuurlijk

2^e kwartaal 2020

Thema	Resultaat	ambtelijk/ bestuurlijk/ ketenpartners/ inwoners
A. Regionale samenwerking	Gemeenschappelijke regelingen omgevingsdienst, GGD en veiligheidsregio Omgevingswetproof	ambtelijk/ bestuurlijk/ ketenpartners
B. Kerninstrumenten	Afspraken werkproces omgevingsvergunning geëvalueerd	ambtelijk/ bestuurlijk/ ketenpartners
C. DSO & dienstverlening	<i>Vulling van de deelprojecten gebeurt vanaf december 2019</i>	
D. Organisatie	Incompany training uitgevoerd ten behoeve van competentieontwikkeling Omgevingswet (2X)	ambtelijk/ bestuurlijk
E. Communicatie & participatie	Algemene publieksinformatie: middelen en activiteitschema	ambtelijk/ bestuurlijk
	Algemene publieksinformatie: middelen (folders, website, etc.) aangepast/geproduceerd	ambtelijk
Programmamanagement	Periodieke programmaplanning	ambtelijk/ bestuurlijk
	Programmarapportage in Najaarsnota	ambtelijk/ bestuurlijk
	(herijking) financiële impactanalyse Omgevingswet	ambtelijk/ bestuurlijk

3^e kwartaal 2020

Thema	Resultaat	ambtelijk/ bestuurlijk/ ketenpartners/ inwoners
A. Regionale samenwerking	Financiële arrangementen omgevingsdienst, GGD en veiligheidsregio in begroting 2021 (en meerjarenraming) opgenomen	ambtelijk/ bestuurlijk/ ketenpartners
B. Kerninstrumenten	Gemeentelijke visie omgevingsplan	ambtelijk/ bestuurlijk
	Plan van aanpak omgevingsplan	ambtelijk/ bestuurlijk
	Plan van aanpak omgevingsvisie	ambtelijk/ bestuurlijk
C. DSO & dienstverlening	<i>Vulling van de projecten gebeurt vanaf december 2019</i>	
D. Organisatie	Update ondersteuning door techniek (zaakgericht werken)	ambtelijk
	Incompany training uitgevoerd ten behoeve van competentieontwikkeling Omgevingswet	ambtelijk/ bestuurlijk
	Simulatie herhaald (klaar voor de start) - 1 simulatie Voorschoten - 1 simulatie Wassenaar	ambtelijk/ bestuurlijk/ ketenpartners/ inwoners
E. Communicatie & participatie	Algemene publieksinformatie verspreid	ambtelijk
Programmamanagement	Periodieke programmaplanning	ambtelijk/ bestuurlijk
	Plan van aanpak implementatie Omgevingswet 2021 en verder	ambtelijk/ bestuurlijk
	Omgevingswet in de begroting 2021	ambtelijk/ bestuurlijk
	Legesverordening aangepast aan Ow en vastgesteld door de raad	ambtelijk/ bestuurlijk

4^e kwartaal 2020

Thema	Resultaat	ambtelijk/ bestuurlijk/ ketenpartners/ inwoners
B. Kerninstrumenten	Brieven op orde (beschikkingen, etc.)	ambtelijk
C. DSO & dienstverlening	<i>Vulling van de projecten gebeurt vanaf december 2019</i>	
D. Communicatie & participatie	Algemene publieksinformatie verspreid	ambtelijk
	Q&A Omgevingswet	ambtelijk
Programmamanagement	Periodieke programmaplanning	ambtelijk/ bestuurlijk

Financiële paragraaf voor het jaar 2020

Om in 2020 de minimale doelen te halen, zoals opgeschreven onder hoofdstuk *Wanneer zijn we eind 2020 tevreden?* verwachten we per gemeente vanuit de voorziening Omgevingswet maximaal een bedrag van € 665.000 te besteden aan extra capaciteit, externe ondersteuning/advisering en regionale bijdrage. Dit bedrag is geraamd op basis van versnelling en het behalen van alle minimale doelen. Dit bedrag is geraamd op basis van versnelling en het behalen van alle minimale doelen.

Kijkende naar ons uitgavenpatroon de afgelopen jaren, de ontwikkelingen rondom de Omgevingswet (zowel landelijk, regionaal als lokaal) en de financiële impactanalyse stellen we voor om voor 2020 uit te gaan van de ramingen zoals genoemd in tabel 6 in de financiële impactanalyse (toegestuurd met de informatiebrief *financiële impactanalyse Omgevingswet en programmaplan invoering Omgevingswet 2^e helft 2019 & 2020*). Dat betekent voor het jaar 2020 een bedrag van: € 549.440.

Indien we gedurende het jaar merken dat de bedragen toch stijgen richting de door ons genoemde raming, dan komen we hierop terug via de P&C cyclus.

Minimale set aan afspraken

Om de implementatie tot een succes te maken, is onderstaand belangrijk:

- **Urgentiebesef (ambtelijk & bestuurlijk)**
Trek de vakantieperiodes eraf en we hebben nog krap een jaar om aan de minimale eisen te voldoen (zie ook *Wanneer zijn we eind 2020 tevreden?*). Dat betekent handelen alsof de wet al in werking is getreden!
- **Werken alsof de wet al in werking is getreden**
Alleen door nu al te werken (voor zover juridisch mogelijk) conform de Omgevingswet worden beleidsstukken, regels, werkprocessen, etc. bouwstenen voor bijvoorbeeld een omgevingsvisie, omgevingsplan en kunnen we vanaf 1 januari 2021 een omgevingsvergunning binnen 8 weken afgeven.
- **Het werkproces omgevingsvergunning en afwijkingsplannen staat komende maanden centraal**
Vanaf 1 januari 2021 moeten we een omgevingsvergunning (binnen 8 weken) en afwijkingsplannen kunnen afhandelen conform de Omgevingswet. Door te oefenen weten we wat nodig is bijvoorbeeld aan afspraken met onze ketenpartners. Geleerde lessen worden ingezet voor andere werkprocessen die door de Omgevingswet worden geraakt (werkproces omgevingsvisie, omgevingsplan, etc.)
- **Betrek inwoners & ondernemers/bedrijven bij simulaties en oefenomgevingen**
Immers de Omgevingswet vraagt niet alleen van de overheid om te veranderen, maar ook van inwoners, initiatiefnemers en bedrijven/ondernemers/instellingen. Door ze nu al te betrekken leren we van elkaar en weten ook inwoners & ondernemers/bedrijven/instellingen wat van hen wordt verwacht vanaf 1 januari 2021.
- **Geleerde lessen delen**
Iedereen die met de Omgevingswet aan de slag gaat, leert door te doen en loopt soms tegen punten aan die een volgende keer anders moeten. Deze geleerde lessen moeten we veel meer delen, zodat éénieder hier profijt van heeft. Dit doen we door ambtelijk en bestuurlijk met elkaar in gesprek te blijven en de geleerde lessen via verschillende kanalen te delen.
- **Prioriteit en capaciteit**
De implementatie van de Omgevingswet is een grote opgave voor de WODV en vraagt veel capaciteit. Voor het maken van de lokale verhalen is daarnaast kennis van de gemeenten wenselijk. Het succes van de implementatie zal daarom mede afhankelijk zijn van beschikbare capaciteit en de ambtelijk & bestuurlijk gegeven prioriteit aan deze opgave.
- **Inzetten veranderkundige om organisatiebreed te kunnen werken in lijn met de bedoeling van de Omgevingswet en daarbij aansluiting zoekend bij de ontwikkeldoelen van de organisatie**
De komst van de Omgevingswet is één van de antwoorden op de veranderingen in de samenleving. Hierdoor worden andere eisen gesteld aan de manier van werken bij gemeenten. Dit betekent ook dat er andere vaardigheden nodig zijn. Als uitgangspunt kan talentmanagement worden gehanteerd.

Bijlage 1: wijzigingen t.o.v. vastgesteld programmplan

Voor het jaar 2019 waren in het vastgestelde programmplan resultaten benoemd. Door de herijking worden onderdelen anders opgepakt vanwege ontwikkelingen (regionaal, lokaal dan wel landelijk). Hieronder vindt u resultaten voor het jaar 2019 die niet dan wel anders worden aangevlogen.

Thema	Resultaat uit vastgesteld programmplan invoering Omgevingswet 2019-2020:	In dit plan opgenomen als:
Regionale samenwerking	Er is een overzicht van de regionale beleidsafspraken dat in lokaal beleid moet worden opgenomen	Q1 2020 (afspraken over grensoverschrijdende thema's)
Kerninstrumenten	Routekaart omgevingsvisie	Is uitgevoerd. Visualisatie zie oktober 2019
	Vastgestelde plan van aanpak omgevingsvisie	Q3 2020 (plan van aanpak omgevingsvisie)
	Plan van aanpak (verplichte) omgevingswaarden	Onderdeel geworden van beleidsinventarisatie
	Plan van aanpak afwijkingsplannen	Onderdeel geworden van Overgangsrecht: strategie "ingroeimodel"
	Samenhang omgevingsplan en procesoptimalisatie fysiek domein	Q3 2020 (plan van aanpak omgevingsplan)
	Voorstel inrichting werkprocessen (toezicht en handhaving, omgevingsvergunning)	Q1 2020 (afspraken werkproces omgevingsvergunning, omgevingsplan en omgevingsvisie)
	Voorstel inrichting samenwerking ketenpartners (toezicht en handhaving, omgevingsvergunning)	Q1 2020 (afspraken werkproces omgevingsvergunning, omgevingsplan en omgevingsvisie)
	Door college vastgestelde plan van aanpak voor regelbeheer & vragenbomen i.r.t. vigerend beleid (raad informeren)	december 2019 (training VNG toepasbare regels) en Q1 2020 (oefenen toepasbare regels)
DSO & dienstverlening	Raad informeren over digitale ontwikkelopgave	december 2019 (definitieve vaststelling deelprojecten)
	In de visie op dienstverlening is het onderdeel Omgevingswet verwerkt	Resultaat behaald: Er is meegelezen en input gegeven vanuit de Omgevingswet aan de opsteller van de notitie dienstverlening
	Ist-Soll situatie zaakgericht werken, datakwaliteit en privacy & informatiebeveiliging	oktober 2019 (gap analyse)
Organisatie	Plan van aanpak voor aanpassing van de organisatie t.b.v. de Ow	Is meegenomen in opleidingsdoelen en plannen voor bestuur en medewerkers op basis van simulatieopbrengst november 2019
	Opdracht vaststellen door college	Opdracht is besproken met de wethouders Omgevingswet en aan de hand daarvan wordt het

		gebruikt voor de simulatie in oktober 2019
	Analyse 0 meting kennis en vaardigheden	september/oktober 2019 (simulatie en opbrengst vertalen naar opleidingsdoelen en plannen)
	Plan van aanpak ontwikkelopgave	november 2019 (bekrachtiging/bekostigen opleidingskosten en tijdsinvestering)
Communicatie & participatie	Vastgesteld communicatieplan	Interne communicatie: September 2019 (communicatieplan/kalender) Externe communicatie: Q2 2020 (Algemene publieksinformatie: middelen en activiteitenschema)
	Plan van aanpak participatie binnen de Omgevingswet	Q1 2020 (Participatieafspraken/procedure omgevingsvergunning)
Programmamanagement	Door het college vastgesteld programmaplan invoering Omgevingswet 2020 (uitvoeringsplan)	Deze herijking bevat tevens per kwartaal de resultaten voor 2020. Daarmee wordt voldaan aan resultaat uit het in april vastgestelde programmaplan.
	Analyse van de incidentele en structurele kosten voor de verdere invoering vanaf 2021 (financiële impact)	Q2 2020 (herijking financiële impact Omgevingswet)
	Overzicht met risico's en mogelijke beheermaatregelen voor het jaar 2020 gekoppeld aan de Omgevingswet	Resultaat behaald: Is in de najaarsnota 2019 programmarapportage invoering Omgevingswet meegenomen. Q1 en Q3 2020 (programmarapportage voorjaarsnota/najaarsnota)
	Evaluatie programmaplan 2018	Afgerond voor het zomerreces: <i>programmaevaluatie invoering Omgevingswet 2017-2018</i>
	Programmarapportage in de najaarsnota	Afgerond in augustus 2019 (afgestemd met wethouders en aangeleverd bij financiën)

Bijlage 2: opdrachten programmavisie in relatie met dit programmaplan

Daar waar de ambities van de beide gemeenten net iets anders zijn omschreven/verschillen is dit in de lijst aangegeven.

Opdrachten programmavisie in relatie met dit programmaplan				
Nr.	Opdracht programmavisie	status	Uitvoering binnen programmaplan 2019-2020	uitvoering pas na 1-1-2021 (volgt in plan van aanpak invoering Omgevingswet vanaf 1-1-2021)
<i>Hoofdstuk 6: invoeringsstrategie</i>				
1a	<p>Voorschoten: Voor het invoeringstraject Omgevingswet en de uitwerking van ons instrumentarium voornamelijk de calculerende strategie te hanteren en waar dat meerwaarde toevoegt de onderscheidende strategie.</p> <p>Wassenaar: Voor het invoeringstraject Omgevingswet en de uitwerking van ons instrumentarium de onderscheidende strategie als zwaartepunt te hanteren en bij de voorstellen voor het instrumentarium aan te geven hoe dit is gebeurd.</p>	<p>Gestart.</p> <p>De strategie is onderdeel van het implementatietraject.</p>	ja	ja
<i>Hoofdstuk 8: onze ambities</i>				
<i>Omgevingskwaliteit voorop</i>				
2a	<p>Voorschoten: Bij de voorbereiding en het opstellen van de omgevingsvisie: o de raad het plan van aanpak om te komen tot de omgevingsvisie vast te laten stellen o de uitgangspunten voor de omgevingskwaliteit in de visie op te nemen;</p> <p>Wassenaar: Bij de voorbereiding en het opstellen van de omgevingsvisie: o de raad het plan van aanpak om te komen tot de omgevingsvisie vast te laten stellen</p>	Niet gestart.	Plan van aanpak gepland in 2020	Opstellen en vaststellen van omgevingsvisie

	o de met de raad bediscussieerde uitgangspunten voor de omgevingskwaliteit in de visie op te nemen			
2b	Bij de voorbereiding en het opstellen van het omgevingsplan: o De raad het plan van aanpak om te komen tot een omgevingsplan vast te laten stellen o De concretisering van de omgevingskwaliteit op te nemen in het omgevingsplan.	Niet gestart.	Plan van aanpak gepland in 2020	Opstellen en vaststellen van omgevingsplan
2c	Voorschoten: De voorkeur bij het uitwerken van de omgevingsvisie: het werken met open normen en doelvoorwaarden. Voor een aantal situaties zoals cultureel erfgoed een strakkere aanpak te hanteren met gesloten normen of middelvoorwaarden. Hetgeen het afwegen van belangen niet uitsluit. Wassenaar: De voorkeur bij het uitwerken van de omgevingsvisie: het werken met open normen of doelvoorwaarden waar het kan en gebruiken van gesloten normen waar het moet.	Niet gestart. Wordt in plan van aanpak en de uitwerking meegenomen, zie bij 2a en b	Wordt meegenomen in het plan van aanpak omgevingsvisie gepland 2020	Wordt meegenomen bij het opstellen en vaststellen van de omgevingsvisie
	<i>Ruimte voor initiatieven</i>			
3a	Keuzes over rechtszekerheid en flexibiliteit in het kader van initiatieven (concrete projecten en opstellen van het omgevingsplan) aan ons voor te leggen en ons zo vroeg mogelijk in het traject te betrekken.	Niet gestart. Voor concrete projecten geldt dat er binnen het programma invoering Omgevingswet nog geen trajecten zijn gestart waar dit speelt	Zie bij 2b	Zie ook bij 2b
3b	Wassenaar: Bij het uitvoeren van activiteiten in kader van de Omgevingswet te denken en acteren vanuit de "ja, mits" houding	Gestart Wordt o.a. meegenomen in de simulatie houding en gedrag	Ja	
	<i>Integraal werken</i>			
4a	In het plan van aanpak omgevingsvisie laten zien op welke manier de thema's gezondheid, (fysieke en sociale) veiligheid, energietransitie, circulaire economie en leefbaarheid onderdeel gaan uitmaken van de omgevingsvisie en hoe de verbinding wordt gelegd met de thema's betrokkenheid, saamhorigheid en leefbaarheid	Niet gestart.	Wordt meegenomen in het plan van aanpak omgevingsvisie	
4b	Bij bijvoorbeeld complexe locatie-ontwikkelingen (aanvullende) kaders te vragen aan de raad	Niet gestart.	Zie 2a t/m c	Zie 2a t/m c

	<i>NB vanuit de tekst voorafgaand aan deze opdracht wordt duidelijk dat hier (aanvullende) kaders bedoeld bovenop hetgeen in de omgevingsvisie en omgevingsplan staan.</i>			
	<i>Participatie</i>			
5a	<p>Voorschoten: Een aantal innovatieve vormen van participatie te noemen met inbegrip van het (hoe en wanneer) betrekken van inwoners, bedrijven en andere belanghebbenden in het door u op te stellen programmaplan (uitvoeringsplan) waarmee we in 2019 en/of 2020 kunnen oefenen;</p> <p>Wassenaar: In de geest van de Omgevingswet te werken, waarbij onze rol van "allesbepaler" verandert naar de rol van gesprekspartner en facilitator</p>	Niet gestart.	<p>Focus op wat klaar moet zijn op 1-1-2021:</p> <p>Participatieafspraken/ procedure omgevingsvergunning (afgerond Q1 2020, daarna oefenen binnen proces omgevingsvergunning)</p>	
5b	<p>Voorschoten: In de geest van de Omgevingswet te werken, waarbij onze rol van "allesbepaler" verandert naar de rol van gesprekspartner en facilitator. Daarbij blijft de ruimte voor de afweging op raadsniveau tussen het algemeen belang en het individueel belang behouden;</p> <p>Wassenaar: Te komen tot een set van participatie-instrumenten die invulling geven aan de uitgangspunten van de Omgevingswet. Hiervoor een experiment te benoemen en uit te voeren, dat hieraan kan bijdragen</p>	Gestart.	<p>Werkproces omgevingsvergunning is opgepakt en daarin wordt ook de rol van college en raad meegenomen (in 2019 volgt een voorstel inrichting werkproces omgevingsvergunning)</p>	Dit onderdeel wordt ook in het plan van aanpak 1-1-2021 e.v. meegenomen
5c	<p>Voorschoten: bij het uitvoeren van de activiteiten in het kader van de invoering van de Omgevingswet in ieder geval een paragraaf participatie op te nemen dat in ieder geval antwoord geeft op de volgende vragen: o Gaan we een participatietraject uitvoeren bij deze activiteit; o Waar gaat de participatie over; o Welke stakeholders worden in ieder geval gevraagd; o Hoe wordt het proces ingericht en hoe worden stakeholders in dit proces betrokken; o Op welke wijze nemen we de resultaten van de participatie mee;</p>	<p>Gestart</p> <p>Gedurende het implementatietraject wordt bekeken waar participatie kan worden toegepast. Tot op dit moment zijn er geen activiteiten met participatie gestart, omdat het vooral bedrijfsmatig/ organisatorische stappen waren.</p>	<p>Een eerste activiteit waar inwoners worden betrokken is de simulatie houding en gedrag</p>	Dit onderdeel wordt ook in het plan van aanpak 1-1-2021 e.v. meegenomen

	o Wie heeft welke rol/verantwoordelijkheid (wat zijn de spelregels)			
5d	Voorschoten: participatie expliciet in het plan van aanpak omgevingsvisie mee te nemen (denk daarbij ook aan onze buurgemeenten)	Niet gestart	Ja in het plan van aanpak omgevingsvisie	
	<i>Dienstverlening</i>			
6a	In het kader van de digitalisering te onderzoeken welke goed ontwikkelde systemen er zijn waarop de gemeente kan aansluiten	Gestart	Ja d.m.v. gap-analyse wordt de ontwikkelopgave digitalisering duidelijk en medewerkers WODV gaan naar (landelijke) bijeenkomsten voor de vorderingen in Digitaal Stelsel Omgevingswet en evt. goed ontwikkelde systemen en leveranciersgesprekken	Digitalisering is op 1-1-2021 niet afgerond en wordt ook in het vervolg plan van aanpak invoering Omgevingswet meegenomen.
6b	Richt de digitalisering zo in dat niet digi-vaardige inwoners een gelijke informatievoorziening krijgen	Niet gestart		Wordt in het vervolg plan van aanpak invoering Omgevingswet meegenomen.
6c	Voorschoten: Een communicatieplan op te stellen voor actieve externe communicatie over de Omgevingswet Wassenaar: Een communicatieplan op te stellen voor actievere externe communicatie over de Omgevingswet met aandacht voor de voorstellen in het kader van participatie	Niet gestart	Eerst wordt ingezet op: - structurele interne communicatie binnen de WODV; - Participatieafspraken/procedure omgevingsvergunning In 2 ^e kwartaal 2020 volgt een activiteitenschema en middelen voor algemene publieksinformatie Betrekken van inwoners vormt een belangrijk onderdeel van de implementatie.	Ook na 1-1-2021 is communicatie over de Omgevingswet nodig. Dit wordt meegenomen in het vervolg plan van aanpak invoering Omgevingswet
	<i>Deregulering of andere regulering</i>			

7a	Te komen met een analyse van: o nut en noodzaak van onze huidige set regels en verordeningen; o welke regels en verordeningen opgenomen kunnen worden in het omgevingsplan;	Niet gestart	Vormt een onderdeel van het resultaat <i>strategie "ingroeimodel" (overgangsrecht)</i> gepland in het eerste kwartaal 2020	
7b	de huidige opzet van onze regelgeving te actualiseren, waarbij als uitgangspunt geldt dat zoveel mogelijk regels onder het omgevingsplan worden gebracht	Niet gestart	Vormt een onderdeel van de resultaten <i>Per vakgebied inhoud op orde en strategie "ingroeimodel" (overgangsrecht)</i> beide onderdelen zijn gepland in het eerste kwartaal 2020	
	<i>Vertrouwen buiten</i>			
8a	onze inwoners te betrekken bij de invoering van de Omgevingswet in onze gemeente;	Gestart	Eerste activiteit waar zij bij betrokken worden is de simulatie houding en gedrag	
8b	Voorschoten: bij de uitwerking van de omgevingsvisie en het omgevingsplan oog te hebben voor: o de relatie van de gemeente met de inwoners. Wassenaar: bij de uitwerking van de omgevingsvisie en het omgevingsplan oog te hebben voor: o de relatie van de gemeente met de inwoners. o hoe meer aan andere partijen kan worden overgelaten, zonder de rol van "allesbepaler"	Niet gestart	Wordt meegenomen bij plan van aanpak omgevingsvisie en plan van aanpak omgevingsplan (Q3 2020)	Wordt meegenomen bij opstellen en vaststellen van de omgevingsvisie en omgevingsplan
	<i>Hoe wordt regionaal samengewerkt?</i>			
9a	keuzes over de mogelijke intensivering van regionale samenwerking die nodig is in kader van de Omgevingswet aan ons voor te leggen	Niet gestart	Ja, zie in programmaplan het maken van afspraken met (keten)partners (in dit traject wordt raad en college meegenomen en waar nodig gevraagd een keuze te maken)	
	<i>Houding/gedrag/cultuur</i>			

10a	Een beknopte analyse op hoofdlijnen te maken om gericht aan de slag te kunnen gaan met de benodigde verandering in houding/gedrag/cultuur. In de analyse willen we het volgende terugzien: o Welke houding en gedrag vraagt het werken in de geest van de Omgevingswet van de raad, college en ambtelijke organisatie; o Wat doen we nu al (nulmeting) o Welke stappen moeten we wanneer nemen om te kunnen werken in de geest van de Omgevingswet	Gestart	Ja zie in het programmaplan in de planning bij D organisatie (vb. uitvoeren simulatie houding en gedrag)	
10b	Voorschoten: De interne en externe communicatie over de invoering van de Omgevingswet te starten Wassenaar: De interne en externe communicatie over de invoering van de Omgevingswet te starten, waarbij de verandering van werkwijze en aanpak één van de belangrijke punten is. <i>Rol van de raad bij de uitvoering</i>	Gestart	Ja intern door o.a. nieuwsberichten op Pepper en extern door op de website algemene informatie over de Omgevingswet te gaan plaatsen	
11a	Voorschoten: In uw programmaplan (uitvoeringsplan) op te nemen dat u de raad en de commissie WRG over de voortgang van de invoering Omgevingswet in de reguliere P&C cyclus informeert; Wassenaar: In uw programmaplan (uitvoeringsplan) mee te nemen op welke manier u ons frequent informeert over de voortgang en inhoud	Afgerond	Via de reguliere P&C cyclus (najaarsnota en voorjaarsnota) wordt de raad van de voortgang op de hoogte gesteld. Deze onderdelen zijn in het programmaplan meegenomen	
11b	Nieuwe keuzes die zich in het invoeringstraject aandienen aan ons voor te leggen	Gestart	Bij elk resultaat wordt bekeken wie bevoegd is om een keuze te maken	
11c	Waar nodig bijeenkomsten te organiseren vooruitlopend op formele besluitvorming om ons gericht en breder te kunnen informeren over specifieke onderwerpen. Inwoners, belanghebbenden en specialisten kunnen tijdens de bijeenkomsten aan het woord gelaten worden	Gestart	Denk aan de simulatie houding en gedrag (mogelijk komen hier keuzes uit voort), maar ook onderdelen van het werkproces omgevingsvergunning	
11d	Voorschoten:	Niet gestart	Zie 2a t/m c	

	<p>In de plannen van aanpak omgevingsvisie en omgevingsplan de volgende stap mee te nemen:</p> <ul style="list-style-type: none"> • de raad geeft uitgangspunten mee waar deze nieuwe instrumenten tenminste aan dienen te voldoen. • een fasering op te nemen voor het project invoering Omgevingsvisie • de verwachte kosten zo goed als mogelijk inzichtelijk te maken <p>Wassenaar: In de plannen van aanpak omgevingsvisie en omgevingsplan de volgende stap mee te nemen: de raad geeft uitgangspunten mee waar deze nieuwe instrumenten tenminste aan dienen te voldoen</p>			
	<i>Fasering en planning</i>			
12a	<p>Voorschoten: Ons te informeren over hoe u de door ons gegeven opdrachten gaat uitvoeren, inclusief een geplande fasering en de verwachte kosten</p> <p>Wassenaar: Ons te informeren over hoe u de door ons gegeven opdrachten gaat uitvoeren (inclusief stappen en tijdsplan)</p>	Gestart	Raad ontvangt informatiebrieven als een programmaplan is vastgesteld met daarin te behalen resultaten, fasering en raming van kosten	
12b	<p>Voorschoten: Ons ter besluitvorming een plan van aanpak omgevingsvisie en een plan van aanpak omgevingsplan voor te leggen</p>	Niet gestart	Zie 2a t/m c	
	<i>Financiën</i>			
13a	Aan de hand van de in deze visie gestelde ambities & opdrachten met een nieuwe financiële doorrekening te komen. Hierbij gebruik te maken van de in 2018 vernieuwde VNG kostenmodel invoering Omgevingswet	Afgerond	Raad ontvangt in oktober 2019 een informatiebrief met het rapport	
13b	In het programmaplan (uitvoeringsplan) aan te geven welke middelen nodig zijn per activiteit in 2019 (capaciteit en benodigd budget vanuit de voorziening invoering Omgevingswet)	Afgerond	Raad heeft april 2019 een informatiebrief ontvangen met het programmaplan	
13c	In aanloop naar de begrotingsbehandeling voor het begrotingsjaar 2020 het programmaplan te herijken, zodat duidelijk is of de voorziening invoering Omgevingswet voldoende is;	Afronding oktober 2019	Dit overzicht vormt onderdeel van de herijking	

13d	<p>Voorschoten: Met ons in gesprek te treden en ons keuzes te geven indien onze ambities dan wel landelijke ontwikkelingen ervoor zorgen dat de € 1 miljoen niet toereikend blijkt te zijn;</p> <p>Wassenaar: Met ons in gesprek te treden en ons keuzes te geven indien onze ambities dan wel landelijke ontwikkelingen ervoor zorgen dat het beschikbaar gesteld budget in de voorziening en bestemmingsreserve niet toereikend blijkt te zijn</p>	Gestart	Dit wordt meegenomen bij de herijking, financiële impactanalyse en via de P&C cyclus om tijdig een keuze aan de raad voor te kunnen leggen als dat nodig is.	
13e	Te onderzoeken welke consequenties er zijn door de verwachte daling van de leges vanaf 2021	Gestart	<p>In de financiële impactanalyse Omgevingswet is een eerste schatting van de derving van leges opgenomen</p> <p>In 2020 volgt aanpassing van de legesverordening op basis van de Omgevingswet, dan wordt ook duidelijk welke consequenties er nog verder zijn</p>	